

AZ ÁRUPIACI KERESLET – AZ EGYENSÚLYI JÖVEDELEM

KIEGÉSZÍTENDŐ ÁLLÍTÁSOK

A felsorolt alapfogalmadat illessze az állításokban kihagyott helyre! Egy fogalmat több helyen is felhasználhat.

- a) adott időszak kiadások
 - b) keynesi egyensúlyi modell
 - c) keynesi pénzkeresleti elmélet
 - d) multiplikátor
 - e) összkereslet
- 1) A(z) _____ megegyezik a fogyasztói szektor, a vállalati szektor és az állam által vásárolt termékek értékével. A(z) _____ megegyezik azzal a jövedelemmel, amelyet a fogyasztói szektor, a vállalati szektor és az állam az adott időszakban termékek vásárlására szeretne fordítani.
 - 2) A(z) _____ által meghatározott árupiacon a jövedelem egyensúlyi szintjét az összkereslet egyenesének és az adott időszak kibocsátás viszonyos jövedelmi szintek mellett felvett értékét bemutató egyenesnek a metszéspontja határozza meg.
 - 3) A(z) _____ által meghatározott árupiacon a kormányzati kiadások 1 dollárnak megfelelő értékű növelése az egyensúlyi jövedelem értékét a(z) _____ és az 1 dollárnak megfelelő kormányzati kiadás szorzatának megfelelő értékkel növeli.
 - 4) A(z) _____ alapján a gazdasági szereplők által tartani kívánt pénzkészlet nagysága kisebb lesz, ha a kamatláb növekszik.

FELELETVÁLASZTÓS KÉRDÉSEK

1) A fogyasztási határhajlandóság:

- a) dC/dY
- b) C/Y
- c) dY/dC
- d) dS/dC

2) A megtakarítási hányad:

- a) S/Y
- b) S/i
- c) Y/S
- d) I/S

3) A beruházási multiplikátor:

- a) $1/(1-s)$
- b) $1/(1-c)$
- c) $(dY/dI)=1/(1-c)$
- d) $dI/(1-c)$

- 4) Ha a fogyasztók minden jövedelemegységük 15%-át hajlandók megtakarítani, az autonóm megtakarításuk -200, akkor a fogyasztási függvényük $C(Y) =$
- $200 + 0,15Y$
 - $200 + 15Y$
 - $200 + 0,85Y$
 - $200 + 85Y$
- 5) Ha a profitvárakozások javulnak, akkor a beruházási függvény (ceteris paribus)
- meredeksége csökken
 - nem változik
 - párhuzamosan felfelé tolódik
 - párhuzamosan lefelé tolódik
- 6) A lineáris fogyasztási függvény alakú.
- $C(Y) = C_0 + cY$
 - $C(Y) = cY - C_0$
 - $C(Y) = c + CY$
- 7) A megtakarítási függvény alakú.
- $S(Y) = (1-c) + C_0$
 - $S(Y) = CY + C_0$
 - $S(Y) = (1-c)Y - C_0$
- 8) Árupiaci túlkereslet esetén
- $YD >$ mint a várt jövedelem
 - $YD <$ mint a várt jövedelem
 - YD megegyezik a várt jövedelemmel
- 9) Ha a profitvárakozások nőnek
- akkor a beruházások adott kamatláb mellett nőnek
 - a beruházások adott kamatláb mellett csökkennek
 - a beruházási függvény lefelé tolódik
- 10) Ha 32.000 Ft jövedelemből 24.000-et elfogyasztunk, akkor pozitív autonóm fogyasztást és lineáris fogyasztási függvényt feltételezve
- a fogyasztási határhajlandóság kisebb, mint 0,75
 - a fogyasztási határhajlandóság nagyobb, mint 0,75
 - a fogyasztási határhajlandóság pontosan 0,75
 - az autonóm fogyasztás nagyságától függően a fentiek bármelyike előfordulhat

- 11) A fogyasztási kereslet
- szándékokat kifejező, flow-jellegű kategória
 - szándékokat kifejező, stock-jellegű kategória
 - lezárult időszakra vonatkozó, flow-jellegű kategória
 - lezárult időszakra vonatkozó, stock-jellegű kategória
- 12) Ha nő a fogyasztási határhajlandóság, akkor
- nő a megtakarítási határhajlandóság is
 - a fogyasztási függvény feljebb tolódik
 - a megtakarítási függvény meredeksége csökken
 - csökken az autonóm megtakarítás
- 13) A megtakarítási függvény meredeksége azt mutatja meg, hogy a fogyasztók
- a jövedelem hány százalékát szándékozzák megtakarítani
 - minden újabb jövedelemegység hányadrészét szándékozzák megtakarítani
 - a jövedelem egy százalékos változása esetén hány százalékkal változtatják meg a megtakarításukat
 - a pótlólagos jövedelemegység hányadrészét fordítanak fogyasztói beruházásokra
- 14) A fogyasztási hányad és a fogyasztási határhajlandóság
- az empirikus elemzések szerint hosszú távon egybeesik
 - közül a keynesi fogyasztási elméletben az előbbi a nagyobb számértékű
 - nagysága mindig egybe kell, hogy essen
 - közül egyes fogyasztási elméletek szerint az utóbbi nagyobb is lehet az előbbinél
- 15) Az alább felsorolt fogyasztási elméletek közül a háztartásoknak a legrövidebb időperspektívát a következő elmélet tulajdonítja:
- a keynesi abszolút jövedelemhipotézis
 - a relatív jövedelemhipotézis
 - az életciklus-elmélet
 - a permanens jövedelemhipotézis
- 16) Egy adott kapacitású beruházás várható hozamainak nettó jelenértéke nő, ha
- javul a vállalkozó profitvárakozása
 - nő a piaci kamatláb
 - csökken a belső kamatláb
 - csökken a beruházás megvalósításának költsége

- 17) Ha nő a piaci kamatláb, akkor csökken a beruházási kereslet, mert ez
- csökkenti a tervezett beruházások belső kamatlábát
 - csökkenti a megtakarítási határhajlandóságot, s ezzel lepadna a beruházások forrásai
 - rontja a jövőbeli értékesítési lehetőségeket
 - növeli a materiális tőkebefektetések alternatív költségét
- 18) A beruházások, az adók és a kormányzati vásárlások változatlanságát feltételezve az összkereslet egyenese:
- pozitív meredekségű és meredeksége megegyezik a c értékével;
 - negatív meredekségű és meredeksége megegyezik a c értékével;
 - egy 45 fokos egyenessel leírható függvény;
 - egy függőleges egyenessel leírható függvény.
- 19) Amennyiben a fogyasztási függvény a következő alakban adható meg:
 $C = 100 + 0,8(Y-T)$, a kormányzati multiplikátorának értéke:
- 0,8
 - 1,25
 - 4
 - 5
- 20) Amennyiben a fogyasztási függvény a következő alakban adható meg:
 $C = 100 + 0,8(Y-T)$, 1 dollárnak megfelelő adócsökkentés hatására az egyensúlyi jövedelem:
- 5 dollárnak megfelelő értékben csökken;
 - 4 dollárnak megfelelő értékben csökken;
 - 5 dollárnak megfelelő értékben növekszik;
 - 4 dollárnak megfelelő értékben növekszik.
- 21) Amennyiben a fogyasztási függvény a $C = 100 + 0,8(Y-T)$ egyenlet segítségével adható meg, s mind a kormányzati kiadások, mind az akók 1 dollárnak megfelelő mértékben növekednek, az egyensúlyi jövedelem:
- Változatlan marad
 - 3 dollárnak megfelelő értékben növekszik;
 - 1 dollárnak megfelelő értékben növekszik;
 - 4 dollárnak megfelelő értékben csökken.
- 22) Az alábbi állítások közül melyik tekinthető HAMISNAK?
- A kamatláb csökkenése mérsékli a tervezett beruházások értékét.
 - A kamatláb csökkenése felfelé tolja az összkereslet egyenesét.
 - A kamatláb csökkenése jobbra tolja az IS görbét.
 - Amennyiben a kamatláb értéke csökken, az összkereslet az eredetinel magasabb jövedelemszint mellett lesz egyenlő az adott időszak jövedelem (kibocsátás) értékével

- 23) A kormányzati kiadások 1 dollárnak megfelelő mértékű növelése:
- Az összkereslet egyenesét 1 dollárnak megfelelő mértékben felfelé tolja;
 - Az IS görbét $1/(1-c)$ dollárnak megfelelő mértékben jobbra tolja;
 - Nem okoz változást az LM görbe alakjában;
 - Mindegyik válasz helyes.

SZÁMÍTÁSI ÉS GEOMETRIAI FELADATOK

- 1) Egy makrogazdaság kétszereplős modelljének adataiból ismeretes, hogy a fogyasztási határhajlandóság minden jövedelemszinten azonos, továbbá, hogy $C(500) = 475$ és $S(800) = 100$
- Mekkora az autonóm fogyasztás és a fogyasztási határhajlandóság, ha a megtakarítási függvény lineáris?
 - Írja fel és ábrázolja a fogyasztási és megtakarítási függvényt!
- 2) Az alábbi táblázatban egy gazdaságról három adatsor szerepel, de hiányosan.

Y		100	200		400	500	600	700	800
C(Y)	100	175	250	325	400		550		
S(Y)	-100	-75		-25		25		75	100

- Egészítse ki a táblázatot!
 - Értelmezze a negatív megtakarítást!
 - Miben tér el a gazdaság helyzete 400 jövedelem felett a 400 jövedelem alatti-tól?
- 3) Egy makrogazdaságban az autonóm fogyasztás 100 egység, a fogyasztási határhajlandóság állandó nagysága 0,8. A beruházás 150 egység.
- Írja fel a fogyasztási és a megtakarítási függvényt!
 - Számítsa ki az egyensúlyi jövedelmet és a fogyasztás nagyságát egyensúlyi jövedelem esetén!
 - Ábrázolja grafikusán a fogyasztási, megtakarítási és az árupiaci összkeresleti függvényt, és határozza meg grafikusán is az egyensúlyi jövedelmet!
- 4) Egy makrogazdaság összefüggéseit leegyszerűsítve tükröző modell néhány adata ismert számunkra. Tudjuk, hogy $Y_1 = 600$ jövedelem esetén a megtakarítás $S_1 = 20$, $Y_2 = 800$ jövedelem esetén $S_2 = 60$. Ismerjük továbbá, hogy a fogyasztási függvény lineáris és a beruházási állandó: $I = 100$.
- Írja fel a fogyasztási és a megtakarítási függvény képletét!
 - Mekkora jövedelem esetén nincs megtakarítás?
 - Mekkora az egyensúlyi jövedelem?
 - Mennyit fogyasztanak egyensúlyi jövedelem esetén?

- e) Mennyivel volna nagyobb az egyensúlyi jövedelem, ha a beruházás $I = 100$ helyett $I' = 200$ lenne?
- f) Ábrázolja a fogyasztási függvényt és az árupiaci összkeresleti függvényeket $I = 100$, illetve $I' = 200$ mellett! Az ábra segítségével határozza meg az egyensúlyi jövedelemszinteket!
- 5) Legyen $I(i)$ beruházási függvény lineáris és $I(2) = 200$, $I(4) = 150$. Mekkora az autonóm beruházás (I_0)? Írja fel a beruházási függvényt! Ábrázolja is!
- 6) Egy makrogazdaság kétszereplős modelljében a fogyasztási függvény: $C=100+1,75Y$ és 3%-os kamatláb esetén 250 nagyságú beruházást szándékoznak megvalósítani. Ismert továbbá, ha $i = 4$ -re, illetve $i = 2$ -re módosul a kamatláb, akkor a beruházás a fentiekhez képest 50-50 egységgel változik.
- Mekkora lesz az egyensúlyi jövedelem $i = 3$ és $i = 4$ esetén?
 - Ábrázolja a fogyasztási és az árupiaci összkeresleti függvényeket, és állapítsa meg grafikusán is az egyensúlyi pontokat $i = 3$ és $i = 4$ esetén!
 - Vizsgálja meg az i és a jövedelemváltozás kapcsolatát!
- 7) Egy gazdaságban az autonóm fogyasztás 200, a fogyasztási határhajlandóság 0,6.
- Írja fel a fogyasztási függvényt!
 - Írja fel a megtakarítási függvényt!
 - Töltse ki az alábbi táblázatot!
 - Rajzolja fel a fogyasztási és a megtakarítási függvényt! (Az ábrába rajzolja be a 45° -os segédegyenest és ügyeljen arra, hogy a fogyasztási pont megfelelő helyen messe! Az ábrán jelölje a tengelymetszeteknél felvett értékeket is!)

Y	C	S	Fogyasztási hányad	Megtakarítási hányad
300				
400				
500				
600				
700				
800				

- 8) Egy gazdaságban a fogyasztási függvény lineáris. Az alábbi „lyukas” tábla különböző kibocsátási szinteken mutatja a fogyasztást és a megtakarítást.

Y	C	S
500		
1000	900	
1500		
2000		350
2500		

- Adja meg a fogyasztási függvényt!
- Adja meg a megtakarítási függvényt!

- c) Töltse ki a táblázat üres rovatait!
- d) Milyen kibocsátási szinten válik nullává a megtakarítás?
- 9) Tudjuk, hogy egy gazdaságban a háztartások fogyasztási és megtakarítási viselkedését lineáris függvények írják le. A fogyasztási kereslet értéke 2000 egységnyi jövedelem mellett 1900, a megtakarítás értéke 3000 egységnyi jövedelem mellett 200.
- Határozza meg a gazdaság fogyasztási és megtakarítási függvényét!
 - Számítsa ki a fogyasztási hányadot a két megadott jövedelemszinten! Milyen összefüggést figyelhet meg?
- 10) Egy gazdaságban $Y = 1200$ esetén a teljes jövedelmet elfogyasztják, $Y = 2200$ -nál a megtakarítás 200.
- Írja fel a fogyasztási függvényt!
 - Mekkora a fogyasztás, illetve a megtakarítás $Y = 1600$ esetén?
 - Mekkora jövedelem mellett 90% a fogyasztási hányad?
 - Mekkora jövedelem mellett áll fenn az $Y = C$ egyenlőség, ha változatlan fogyasztási határhajlandóság mellett 60-nal megnő az autonóm fogyasztás?
- 11) Egy gazdaságban az autonóm fogyasztás 250, a fogyasztói határhajlandóság 0,75, a beruházás a rögzített kamatláb mellett 150.
- Számítsa ki az egyensúlyi kibocsátás szintjét!
 - Számítsa ki a fogyasztást az egyensúlyi kibocsátás szintjén!
 - Számítsa ki a fogyasztási hányadot az egyensúlyi kibocsátás szintjén!
 - Számítsa ki azt a kibocsátási szintet, ahol a fogyasztási hányad 100%!
 - Rajzolja meg a fogyasztási, a megtakarítási, a beruházási és az összkeresleti függvényt egy koordináta-rendszerben! Jelölje ki azokat a kibocsátási szinteket, amelyeket az a) pontban illetve a d) pontban kiszámított!
- 12) Egy gazdaságban a makrokereslet összetevői: $C = 250 + 0,7 Y$; $I = 500 - 1000i$
- Számítsa ki az egyensúlyi kibocsátást 12%-os kamatláb esetén!
 - Számítsa ki az egyensúlyi kibocsátást 15%-os kamatláb esetén!
 - Mutassa meg a lineáris fogyasztási függvények esetére érvényes multiplikatorképlet érvényességét!
 - Rajzolja meg a beruházási függvényt! Adja meg a tengelymetszetek koordinátáit!
- 13) Egy gazdaságban a beruházási kereslet függvénye: $I = 250 - 10i$, amelyben i a kamatláb. Az egyensúlyi kibocsátás 15%-os kamatláb mellett alakul ki, s az egyensúlyi kibocsátás szintjén a makroszintű jövedelmek 90%-át fordítják fogyasztásra. $Y = 1200$ -as kibocsátási szinten a fogyasztási kereslet 1060.
- Adja meg a fogyasztási függvényt!
 - Adja meg a megtakarítási függvényt!
 - Milyen kamatláb mellett kerül egyensúlyba a makroszintű kereslet, illetve kínálat az $Y = 1200$ -as szinten?

- d) Jellemezze a kereslet és kínálat viszonyát $Y = 1500$; $i=0,1$ esetén!
- 14) Egy makrogazdaság kétszereplős modelljében legyen $C(500)=475$; $S(600)=50$; $I=100$; c állandó nagyságú.
- Írja fel a $C(Y)$ és $S(Y)$ függvényeket!
 - Mekkora a beruházási multiplikátor?
 - Mekkora az egyensúlyi jövedelem?
 - Mennyivel változik az egyensúlyi jövedelem, ha a beruházások nagysága 50 egységgel nő?
- 15) Egy nemzetgazdaság kétszereplős gazdasági modelljében 600 egységnyi jövedelemszint esetén 70 a megtakarítás nagysága. Árupiaci egyensúly esetén a jövedelem 90%-át fogyasztják el. (A beruházási függvény és a fogyasztási függvény lineáris.) A beruházási függvény állandó tagja 125 egység. A kamatláb egy százalékpontos változása a beruházási függvény értékét 10 egységgel változtatja meg. A kamatlábat a gazdaságban pénzügyi eszközökkel 7,5%-os szinten tartják.
- Mekkora a beruházás? Írja fel a gazdaság beruházási függvényét!
 - Mekkora a jövedelem, a fogyasztás és a megtakarítás?
 - Írja fel és ábrázolja a $C(Y)$ és az $S(Y)$ függvényeket, továbbá rajzolja be a $(C+I)$ függvényt, határozza meg az egyensúlyi pontot, és jelölje meg az Y' egyensúlyi jövedelmet a vízszintes tengelyen! Jelölje a függőleges tengelyen az egyensúly esetén bekövetkező fogyasztás (C') és megtakarítás (S') nagyságát!
- 16) Egy gazdaságban kiinduló helyzetben az autonóm beruházások értéke 400 és a kamatláb 1%-os változása a beruházási keresletet 20-szal módosítja. Egy későbbi időpontban a várakozások optimistábbak, ezért az autonóm beruházások 550-re nőnek. Még később a kedvező konjunktúra hatására – 550-es autonóm beruházás mellett - csökken a kamatérzékenység, 1%-os kamatváltozás hatására 15-tel változik a beruházási kereslet.
- Írja fel mindhárom helyzetre a beruházási függvényt!
 - Határozza meg mindhárom helyzetben a beruházási keresletet 10% kamatláb esetén!
 - Határozza meg mindhárom helyzetben a beruházási keresletet 20% kamatláb esetén!
 - Rajzolja meg a beruházási függvényt mindhárom helyzetben, közös koordináta-rendszerben! (Jelölje a kezdeti állapotra jellemző függvényt I1-gyel, a második helyzetben I2-vel, a harmadik helyzetben I3-mal!) Mindhárom függvényénél adja meg a tengelymetszetek értékét!

- 17) Egy országban az autonóm fogyasztás 200, a fogyasztási határhajlandóság 0,8. A beruházási kereslet stabilan 300.
Töltse ki az alábbi táblázatot!

Kibocsátás Y^S	Fogyasztás C	Összkereslet Y^D	$Y^D - Y^S$	Megtakarítás S	I - S
1000					
1500					
2000					
2500					
3000					
3500					
4000					

- 18) Egy gazdaságban az autonóm fogyasztás 150, a megtakarítási határhajlandóság 0,2, a beruházás a rögzített kamatláb mellett 200.
- Számítsa ki az egyensúlyi kibocsátás szintjét!
 - Számítsa ki a fogyasztást az egyensúlyi kibocsátás szintjén!
 - Adja meg a beruházási multiplikátor nagyságát!
 - Mekkora lesz a kibocsátás, ha a beruházás 200-ról 250-re nő?
 - Mekkora lesz a fogyasztás az egyensúlyi kibocsátás megnövekedett szintjén?
- 19) Egy makrogazdaságban az autonóm fogyasztás 1500 egység. A háztartások ezenkívül a jövedelem 75%-át fogyasztják el. Az autonóm beruházási kereslet 600 egység. A kamatláb egy százalékpontos növekedése 20 egységgel csökkenti a beruházási keresletet. Az állami vásárlások értéke 2000 egység. Az állam 700 egység transzferrel segíti a háztartásokat. Az állam bevételei 300 egység egyösszegű adóból és a jövedelemre kivetett 20%-os adóból állnak. A jegybank úgy szabályozza a pénzkínálatot, hogy a kamatláb mindig 10%-os legyen.
- Mekkora az egyensúlyi jövedelem?
 - Mekkora a költségvetés deficitje?
 - Az állami megrendelések milyen mértékű változtatásával lehetne biztosítani a költségvetés egyensúlyát? Mekkora az így létrejött egyensúlyi jövedelem?
- 20) Tekintsük az alábbi makrogazdasági modellt (az adatok milliárd dollárban vannak megadva):
- $$Y = C + I + G$$
- $$C = 125 + 0,75 (Y - T)$$
- $$I = 100$$
- $$G = 150$$
- $$T = 100$$
- Definiálja a fogyasztói határhajlandóságot (c)! Határozza meg az értékét!
 - Mely értéknél metszi az y tengelyt a fogyasztási függvény, ha azt a rendelkezésre álló jövedelem (Y-T) függvényében kívánjuk felfogni?
 - Mennyi a függvény meredeksége?

- d) Legyen $T = 100$ konstans. Helyettesítse be T értékét és írja fel a fogyasztási függvény egyenletét $C = a + bY$ alakban!

21) Tekintsük az alábbi nemzetgazdaságot:

$$C = 180 + 0,8(Y-T)$$

$$I = 190$$

$$G = 250$$

$$T = 150$$

- A fenti modellben mekkora a c értéke?
- Ábrázolja az összkereslet egyenesét, s határozza meg az egyenesnek a függőleges tengellyel való metszéspontjának az értékét!
- Számítsa ki az egyensúlyi jövedelem értékét!
- Határozza meg a nem szándékolt készletek nagyságát $Y = 3000$ mellett!
- Hogyan változnak meg az alábbi kategóriák, amennyiben a kormányzati vásárlások értéke 260 egységnyi szintre növekszik?
Határozza meg mind a változás nagyságát, mind a változás irányát:

- ✓ az összkereslet egyenese;
- ✓ az egyensúlyi jövedelem értéke;
- ✓ a fogyasztás értéke;
- ✓ a költségvetési deficit nagysága.

- Induljunk ki ismét a $G = 250$ egységnyi értékből, s tételezzük fel, hogy az adók értéke 160 egységnyi szintre növekszik. Mi történik az alábbi változókkal?
Határozza meg mind a változás nagyságát, mind a változás irányát:
 - ✓ az összkereslet egyenese;
 - ✓ az egyensúlyi jövedelem értéke;
 - ✓ a fogyasztás értéke;
 - ✓ a költségvetési deficit nagysága.

22) Tekintsük az alábbi makrogazdasági modellt:

$$C = 170 + 0,6(Y-T)$$

$$I = 250$$

$$G = 300$$

$$T = 200$$

- Mekkora a fogyasztási határhajlandóság értéke?
- Mekkora a költségvetési deficit értéke egyensúlyi jövedelemszint mellett?
- Számítsa ki a makrogazdasági jövedelem egyensúlyi értékét!

23) Tekintsük az alábbi makrogazdasági modellt:

$$C = 20 + 0,75(Y-T)$$

$$I = 380$$

$$G = 400$$

$$T = 0,2Y$$

$$Y = C + I + G$$

- Mekkora a fenti modellben a fogyasztási határhajlandóság értéke?
- Mekkora a fogyasztási hányad értéke?

c) Számítsa ki az egyensúlyi jövedelem értékét!